

Назар МАРЧИШИН,
кандидат економічних наук,
докторант кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет,
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, 46009, Україна.
Електронна адреса: n.marchyshyn@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-1680-6300

АНОМАЛІЇ В ЕКОНОМІЧНІЙ ПОВЕДІНЦІ КОРИСТУВАЧІВ ІНФОРМАЦІЇ

Марчишин Н. Аномалії в економічній поведінці користувачів інформації. *Вісник економіки*. 2024. Вип. 3. С. 129–138. DOI: 10.35774/visnyk2024.03.129.

Marchyshyn, N. (2024). Anomalii v ekonomichniy povedintsi korystuvachiv informatsiyi [Anomalies in the economic behavior of information users]. *Visnyk ekonomiky – Herald of Economics*, 3, 129-138. DOI: 10.35774/visnyk2024.03.129.

Анотація

Вступ. Сучасна економіка переживає епоху, де інформація є не лише важливим ресурсом, а й ключовим фактором у прийнятті рішень. Необхідність обробки великих обсягів даних та збільшення їхньої кількості, доступ до широкого спектра інформаційних ресурсів та швидкість їх поширення створюють не лише нові можливості, а й приносять виклики, пов'язані з аномаліями в економічній поведінці користувачів інформації. Актуальність дослідження полягає в тому, що ці аномалії впливають на ефективність фінансових ринків, ризики для бізнесу та інвесторів, а також становлять загрозу для стабільності економічного середовища загалом. Нерівномірний доступ до інформації (інформаційна асиметрія), спотворення у сприйнятті даних та емоційні реакції можуть призводити до необґрунтованих рішень та небажаних наслідків. Розуміння природи цих аномалій та розробка стратегій управління ними стають критичними завданнями для економічної науки та практики. У цьому контексті дослідження аномалій в економічній поведінці користувачів облікової інформації стає не лише академічним викликом, а й важливим завданням для практичного застосування, спрямованого на покращення ефективності процесів прийняття управлінських рішень та методик обліку й інформаційного менеджменту.

Мета дослідження – вивчення, аналіз та систематизація аномалій в економічній поведінці користувачів інформації з метою визначення їхньої природи, факторів виникнення та наслідків для функціонування економіки, а також розробка рекомендацій щодо стратегій управління аномальною поведінкою економічних

агентів та застосування відповідних інструментів аналізу для зменшення її негативних наслідків.

Методи. Для досягнення поставленої мети використано загальнонаукові методи пізнання, а саме: діалектичний метод, монографічний та логічний аналіз, емпіричні методи, методи порівняння, екстраполяції й узагальнення.

Результати. У результаті дослідження виявлено та проаналізовано широкий спектр аномалій в економічній поведінці користувачів інформації. Ці аспекти охоплюють різноманітність типів аномалій, основні фактори, що їх визначають, а також їхній вплив на фінансові ринки та процеси прийняття рішень. Результати аналізу надають важливі відомості для розробки стратегій управління ризиками та формулювання політики регулювання в економічному середовищі, що стикається з аномальною поведінкою користувачів інформації.

Перспективи. Перспективи дослідження аномальної економічної поведінки полягають у розробці та вдосконаленні аналітичних методів в економіці для виявлення аномалій, вдосконалення стратегій управління та удосконалення методик створення інформаційних ресурсів для бізнесу в системі обліку. Це дасть змогу більш ефективно виявляти та контролювати аномалії, забезпечуючи стабільність та ефективність економічних систем у динамічному світі.

Ключові слова: аномалії, економічна поведінка, користувачі інформації, інформаційні ресурси, ризики, прийняття рішень, методи створення інформації, облікова система, теорія обліку.

Формули : 0, рис.: 0, табл.: 1,бібл.: 21.

Nazar MARCHYSHYN,

PhD (Economics), Doctoral student of
Department of Accounting and Taxation,
West Ukrainian National University,
11 Lvivska st., Ternopil, 46009, Ukraine,
e-mail: n.marchyshyn@wunu.edu.ua.
ORCID ID: 0000-0003-1680-6300

ANOMALIES IN THE ECONOMIC BEHAVIOR OF INFORMATION USERS

Abstract

Introduction. The modern economy is going through an era where information has become not only an important resource, but also a key factor in decision-making. The need to process large data sets and their growing number, access to a wide range of information resources and the speed of their distribution create not only new opportunities, but also bring challenges associated with anomalies in the economic behavior of information users. The relevance of the research lies in the fact that these anomalies affect the efficiency of financial markets, risks for business and investors, and also pose a threat to the stability of the economic environment as a whole. Uneven access to information (information asymmetry), distortions in the perception of data and emotional reactions can lead to unfounded decisions and undesirable consequences. Understanding the nature of these

anomalies and developing strategies to manage them become critical tasks for economic science and practice. In this context, the study of anomalies in the economic behavior of users of accounting information becomes not only an academic challenge, but also a significant task for practical application aimed at improving the efficiency of management decision-making processes and accounting and information management methods.

The purpose of the research. *Study, analysis and systematization of anomalies in the economic behavior of information users in order to determine their nature, factors of occurrence and consequences for the functioning of the economy, as well as the development of recommendations for management strategies of anomalous behavior of economic agents and the use of appropriate analysis tools to reduce its negative consequences.*

Methods. *To achieve the goal, general scientific methods of cognition were used, namely: dialectical method of cognition, monographic and logical analysis, empirical methods, methods of comparison, extrapolation and generalization.*

The results. *As a result of the research, a wide range of anomalies in the economic behavior of information users was identified and analyzed. Aspects identified include the variety of types of anomalies, the main factors that determine them, and their impact on financial markets and decision-making processes. The results of the analysis provide important information for the development of risk management strategies and the formulation of regulatory policies in an economic environment facing anomalous behavior of information users.*

Prospects. *Prospects for the study of anomalous economic behavior consist in the development and improvement of analytical methods in the economy to identify anomalies, improve management strategies, and improve the methods of creating information resources for business in the accounting system. This will allow more effective detection and control of anomalies, ensuring the stability and efficiency of economic systems in a dynamic world.*

Keywords: *Anomalies, economic behavior, information users, information resources, risks, decision-making, methods of information creation, accounting system, accounting theory.*

Formulas: 0, fig.: 0, tab.: 1, bibl.: 21.

JEL classification: B41, O33.

Вступ. У сучасному динамічному інформаційному суспільстві процес ухвалення управлінських рішень потребує опрацювання та оперування значним обсягом інформації. З огляду на це, необхідно детально дослідити аномалії в економічній поведінці менеджерів як основних користувачів облікової інформації та інших внутрішніх і зовнішніх користувачів та стейкхолдерів, щоб розробити відповідні рекомендації для економічної науки та практики. Однією з актуальних проблем сучасності є розуміння впливу поведінкових аномалій на функціонування фінансових ринків, ефективність прийняття рішень та стабільність економічного середовища загалом.

Незважаючи на наявність об'єктивної інформації, економічні суб'єкти можуть приймати необґрунтовані рішення, враховуючи власні емоції, стереотипи або недоліки

в мисленні, що призводить до виникнення аномалій, які впливають на ведення бізнесу, інвестування, функціонування фінансових ринків.

Відсутність наукового розуміння та ефективних стратегій керування поведінковими аномаліями може перешкоджати стійкому розвитку економіки та фінансової стабільності. Натомість розуміння природи поведінкових аномалій та врахування їх у процесах створення інформації й управління дає змогу забезпечити стійкий економічний розвиток та зменшити ризики для бізнесу, інвесторів, громадян. Тому важливо систематично досліджувати цю проблему і розробляти науково обґрунтовані методи її виявлення та керування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження аномалій в економічній поведінці користувачів інформації є одним із основних аспектів сучасної економічної науки. Відхилення від раціонального прийняття рішень, емоційний вплив на фінансові ринки та інші аспекти аномальної поведінки стали предметом уваги багатьох дослідників. Одним із головних напрямків досліджень в цій сфері є аналіз евристики та упереджень – швидких ментальних стратегій та систематичних помилок, які впливають на наше прийняття рішень у складних ситуаціях. Основні концепції та моделі, пов'язані з розумінням та поясненням аномального рішення людей під час ризикового вибору, досліджували Д. Канеман та А. Тверські [1]. Відомий економіст Річард Талер обґрунтував парадигму поведінкової фінансової теорії, де економічні суб'єкти не завжди діють раціонально [2]. Д. Канеман, Д. Нетч і Р. Талер досліджують різноманітні аномалії, такі як ефект власності, втрат та статус-кво, що були основними поняттями у поведінковій економіці [3]. Р. Талер та К. Санштейн розглядають аномалії в економічній поведінці через призму того, як маленькі зміни в організації середовища можуть «підштовхнути» людей до прийняття кращих рішень, навіть коли ці рішення можуть виходити за межі традиційних економічних моделей раціональності [4, 5]. Р. Шиллер [6], Дж. Барон [7, 8], Д. Аріел [9] і Дж. Акерлоф [10] та інші зробили значний внесок у розвиток та розуміння аномалій в економічній поведінці користувачів інформації. Вони активно досліджували різні аспекти людської поведінки та прийняття рішень у контексті економіки, створили теорії, моделі та експерименти, що сприяли формуванню поведінкової економіки як самостійної галузі, а також надали цінний інсайт для фінансових аналітиків, трейдерів та політиків у формуванні політики та стратегій управління фінансами.

Мета дослідження. Аналіз та систематизація аномалій в економічній поведінці користувачів інформації з метою визначення їхньої природи, факторів виникнення, наслідків для фінансових ринків та економічної стабільності, а також розробка рекомендацій щодо стратегій управління аномальною поведінкою і застосування відповідних інструментів аналізу для зменшення її негативного впливу.

Виклад основного матеріалу. В сучасному світі фінансів та економіки тема аномалій в економічній поведінці важлива для розуміння різноманітних факторів, що впливають на прийняття рішень, як і чому люди ухвалюють рішення та реагують на ринкові умови.

У праці “Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk” [1] Д. Канеман та А. Тверські розкрили основні концепції та моделі, пов'язані з розумінням та поясненням аномального рішення людей під час ризикового вибору. Вчені дослідили, як споживачі

реагують на виграші та втрати в умовах невизначеності та показали, що люди мають тенденцію оцінювати виграші та втрати не пропорційно, а відповідно до свого поточного стану. Наприклад, якщо інвестор втратив певну суму грошей на фінансовому ринку, він може бути більш схильний до ризикованих інвестицій з метою відновлення втрачених коштів. Однак, коли йому пропонується можливість отримати ту саму суму як виграш, він може виявити більшу відмову від ризику і вибрати менш ризиковану альтернативу. Таким чином, ефект втрати та переоцінка втрат є головними аспектами перспективної теорії, які визначають, як індивіди оцінюють ризик та ухвалюють рішення. Ці концепції мають безпосереднє значення для розуміння аномальної поведінки на фінансових ринках, де користувачі інформації часто вибирають неоптимальні стратегії через свої психологічні особливості оцінювання ризику та втрат.

Відомий економіст Річард Талер обґрунтував парадигму поведінкової фінансової теорії і довів, що економічні суб'єкти не завжди діють раціонально, досліджуючи різні аспекти аномальної поведінки на фінансових ринках. Він довів «ефект загальної нахабності», коли інвестори переоцінюють свої здібності та ризикують більше, ніж раціонально та твердо переконані, що їх знання та досвід дають їм змогу досягти успіху на ринку; «ефект втрат», коли інвестори стають більш ризикованими у втратних ситуаціях з надією компенсувати втрати або відновити втрачені кошти; а також «ефект затвердження», коли інвестори прагнуть підтвердження своїм переконанням та ігнорують або взагалі відкидають інформацію, яка суперечить їхнім уявленням або поглядам [2]. Такий підхід вивчення аномалій у фінансовій поведінці дає змогу краще розуміти психологічні механізми, що є в основі прийняття рішень на ринках інвестування.

Деніел Канеман, Джек Нетч і Річард Талер у праці “Anomalies: The Endowment Effect, Loss Aversion, and Status Quo Bias” досліджують різноманітні аномалії, такі як ефект власності, втрат та статус-кво, що є основними поняттями у поведінковій економіці. Ефект власності (Endowment Effect) – явище, коли люди надають вищу цінність предметам, якими вони володіють, ніж тим, які вони можуть купити. Це явище прямо стосується теми аномалій в економічній поведінці, оскільки впливає на рішення користувачів щодо володіння та розпорядження ресурсами. Ефект втрати (Loss Aversion) показує, що люди схильні більше боятися втрат, ніж цінувати потенційні виграші. Це має велике значення для розуміння того, як люди реагують на ризик та приймають рішення у фінансових справах, що є основним аспектом економічної поведінки користувачів інформації. Статус-кво (Status Quo Bias) доводиться тенденцією людей дотримуватися поточного стану справ, незважаючи на можливі альтернативи. Це має важливе значення для розуміння того, чому користувачі інформації можуть утримуватися від зміни своїх фінансових рішень навіть у разі, коли доступні нові інформаційні ресурси.

У книзі «Nudge: Improving Decisions about Health, Wealth, and Happiness» [4] Річарда Талера та Касса Санштейна аномалії в економічній поведінці розглядаються через призму того, як маленькі зміни в організації середовища можуть «підштовхнути» людей до ухвалення кращих рішень, навіть коли ці рішення можуть виходити за межі традиційних економічних моделей раціональності. Науковці розглядають певні аспекти аномальної економічної поведінки, зокрема питання про вплив внутрішніх

та зовнішніх чинників на прийняття рішень людьми, а також шляхи покращення цих рішень через маленькі зміни у середовищі [5].

Аномалії в економічній поведінці охоплюють різноманітні аспекти непередбачуваної, нечіткої або ірраціональної поведінки, яка відхиляється від класичних моделей раціонального ухвалення рішень. Узагальнюючи наукові праці щодо аномалій, варто виокремити їх найбільш поширені типи:

- ефект загальної нахабності (overconfidence effect), що полягає в тенденції переоцінювати власні здібності та вірити, що власні прогнози та рішення більш точні та надійні, ніж насправді [11];

- ефект втрат (loss aversion), коли відчувається більший негативний емоційний вплив від втрат, ніж позитивний емоційний вплив від отримання вигоди, що призводить до ухильності від ризику та утримання від прийняття важливих рішень [12];

- ефект статус-кво (status quo bias) як тенденція до утримання поточного стану справ, навіть якщо зміна може бути більш вигідна. Люди надають перевагу стабільності, а не змінам [13];

- ефект підтвердження (confirmation bias), коли люди шукають, інтерпретують та запам'ятовують інформацію таким чином, щоб підтвердити власні переконання, ігноруючи або спотворюючи інформацію, яка суперечить їхнім уявленням [14; 15];

- ефект узгодження (herding effect) як тенденція діяти відповідно до дій інших, зокрема враховуючи думку або дії більшості, навіть якщо це суперечить власним переконанням чи інформації [16].

Вказані аномалії в економічній поведінці ілюструють, як психологічні фактори можуть впливати на ухвалення рішень у фінансових справах та на ринках загалом. Кожен такий тип виявляється у різних аспектах економічної поведінки та має велике значення для розуміння та прогнозування ринкових тенденцій.

Саме поведінкові аномалії в поєднанні з інформаційною асиметрією стають причиною виникнення антиномій в обліковій науці, які виражаються, як «розрив між інформаційними потребами користувачів та рівнем задоволення цих потреб у традиційному бухгалтерському обліку, формуються за сприяння груп впливу, які, маючи політичну й економічну владу, прагнуть нав'язати свої ідеї та розуміння того, що відбувається» [21, с. 160]. З огляду на це важливо розуміти і враховувати вплив основних чинників на аномальну економічну поведінку користувачів облікової інформації та на фінансові ринки й процеси прийняття рішень (табл. 1).

Таблиця 1

Основні чинники впливу на економічну поведінку користувачів облікової інформації

Чинник	Опис	Приклад
Психологічні	Емоції, відчуття страху або жадібності можуть спричиняти аномальну поведінку користувачів інформації.	Рішення приймаються на основі емоцій, а не об'єктивної інформації.
Соціокультурні впливи	Соціальні норми, стереотипи та культурні особливості можуть впливати на аномальну поведінку в економіці.	Груповий ефект призводить до ухвалення рішень, які не відповідають об'єктивній інформації.

Фінансові стимули	Можливість отримати вигоду або уникнути втрати може спонукати до аномальної поведінки.	Втрата грошей призводить до реакції на паніку і не ухвалення раціональних рішень.
Інформаційні перешкоди	Недостатня чи спотворена інформація сприяє аномальній поведінці користувачів інформації.	Вплив маніпулятивних новин спонукає до ухвалення рішень на основі неперевіреної, надлишкової або недостатньої інформації.

Джерело: [17; 18; 19; 20].

Дослідження вищевказаних чинників дає змогу краще розуміти природу аномальної поведінки та розробляти ефективні методи створення інформації в обліку, стратегії управління ризиками та удосконалювати процеси прийняття рішень. Відповідно, насамперед необхідно активно використовувати аналітичні інструменти для виявлення та аналізу аномалій в економічній поведінці. Наприклад, застосування алгоритмів машинного навчання для аналізу великих обсягів даних дасть змогу виявити незвичайні тенденції або аномалії на фінансових ринках.

Також економісти можуть застосовувати статистичні методи (регресійний або кластерний аналіз) для виявлення відхилень в економічній поведінці. Крім цього, важливо розробляти і вдосконалювати стратегії управління ризиками, що дають змогу ефективно контролювати наслідки аномальної поведінки. Наприклад, фінансові установи можуть використовувати стратегії диверсифікації портфеля для зменшення ризику, пов'язаного з аномальною поведінкою ринку. Також можуть бути розроблені автоматизовані системи моніторингу та управління ризиками, які реагують на аномальні ситуації на ринку в реальному часі.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вивчення аномальної економічної поведінки є однією з головних складових сучасної економічної науки, адже аномалії ведуть до неочікуваних результатів і впливають на ухвалення рішень в економіці. Зростання уваги до цієї теми визначає необхідність розробки стратегій управління та аналізу цих аномалій для забезпечення стабільності й ефективності фінансових систем. Аномальна поведінка може бути викликана різноманітними чинниками, зокрема психологічними, соціокультурними, фінансовими, інформаційними, та суттєво впливати на ринки й суспільство, призводити до виникнення економічних криз. Однак розвиток аналітичних методів та стратегій управління дає змогу зменшити негативний вплив цих аномалій.

Перспективи дослідження аномальної економічної поведінки полягають у розробці та вдосконаленні аналітичних методів в економіці для виявлення аномалій, вдосконалення стратегій управління й методик створення інформаційних ресурсів для бізнесу в системі обліку. Це дасть змогу більш ефективно виявляти та контролювати аномалії, забезпечуючи стабільність і ефективність економічних систем у динамічному світі.

Література

1. Kahneman D., Tversky F. Prospect theory: An analysis of decision under risk Handbook of the fundamentals of financial decision making: Part I. 2013. P. 99–127.
2. Thaler R. H. Misbehaving: The making of behavioral economics. WW Norton Company. 2015. 432 p.
3. Kahneman D., Knetsch J. L., Thaler R. H. Anomalies: The endowment effect, loss aversion, and status quo bias. *Journal of Economic perspectives*. 1991. Vol. 5, No. 1. P. 193–206.
4. Leonard T. Richard H. Thaler, Cass R. Sunstein, Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness. *Constitutional Political Economy*. 2008. Vol. 19, Issue 4. P. 356–360.
5. Richard H. Thaler Cass R. Sunstein. NUDGE Improving Decisions about Health, Wealth and Happiness, Yale University Press, New Haven & London. IASSI-Quarterly. 2019. Vol. 38, Issue 1. P. 154–164.
6. Shiller R. J. Irrational exuberance: Revised and expanded third edition. Irrational exuberance. Princeton university press, 2015. 392 p.
7. Baron J. Thinking and deciding. Cambridge University Press, 2023. 548 p.
8. Baron J. Rationality and intelligence. Cambridge University Press, 2005. 308 p.
9. Арієлі Д. *Передбачувана ірраціональність*. Видавництво Старого Лева, 2021. 296 с.
10. Akerlof G. A., Shiller R. J. Animal spirits: How human psychology drives the economy, and why it matters for global capitalism. Princeton university press, 2010. 264 p.
11. Kay J., King M. Radical uncertainty: Decision-making beyond the numbers. WW Norton & Company, 2020. 528 p.
12. Ariely D. The end of rational economics. Harvard business review. 2009. Vol. 87 (7-8). P. 78–84.
13. Kahneman D., Tversky A. Choices, Values, and Frames. *American Psychologist*. 1984. Vol. 39. P. 341–350.
14. Charles S. T., Lodge M. Motivated Skepticism in the Evaluation of Political Beliefs. *American Journal of Political Science*. 2006. Vol. 50, No. 3. P. 755–769.
15. Soon C., Goh S. Fake news, false information and more: countering human biases. Institute of Policy Studies. *National University of Singapore. working paper*. No 31. 2018. URL: https://lkyspp.nus.edu.sg/docs/default-source/ips/ips-working-paper-31_fake-news-false-information-and-more_260918.pdf.
16. Maknickienė N., Masėnaitė J., Stasytytė V., Martinkutė-Kaulienė R. Investigation of the herding and contrarian behaviour of investors. *International scientific conference «Contemporary issues in business, management and economics engineering 2021»*, 13–14 May 2021, Vilnius, Lithuania. Vilnius Gediminas Technical University. 2021. P. 303–312.
17. Ariely Dan Predictably Irrational: The Hidden Forces That Shape Our Decisions. Harper Collins, 2008. 304 p.
18. Baravalle L. The (Dis) Unity of Cultural Evolutionary Theory: Tim Lewens (2015) Cultural Evolution: Conceptual Challenges. Oxford University Press, Oxford. ISBN:

978-0-19-967418-3, 205 h. *Science & Education*. 2018. Vol. 27, Issue 1. P. 225–231.

19. Davis J. B. Identity Economics: How Our Identities Shape Our Work, Wages, and Well-Being, George A. Akerlof and Rachel E. Kranton, Princeton University Press, vi+ 185 p. *Economics & Philosophy*. 2011. Vol. 27. P. 331–338.
20. Kahneman D., Sibony O., Sunstein C. R. Noise: A flaw in human judgment. Hachette UK, 2021. 373 p.
21. Семанюк В. З. *Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві*: моногр. Тернопіль : THEU, 2018. 392 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37223/1/>.

References

1. Kahneman, D., Tversky, F. (2013). Prospect theory: An analysis of decision under risk Handbook of the fundamentals of financial decision making: Part I, 99-127. [in English].
2. Thaler, R. H. (2015). Misbehaving: The making of behavioral economics. WW Norton Company, 432 p. [in English].
3. Kahneman, D., Knetsch, J. L., Thaler, R. H. (1991). Anomalies: The endowment effect, loss aversion, and status quo bias. *Journal of Economic perspectives*, 5 (1), 193-206. [in English].
4. Leonard, T., Richard, H. Thaler, Cass, R. Sunstein (2008). Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness. *Constitutional Political Economy*, Vol. 19 (4), 356-360. [in English].
5. Richard, H. Thaler, Cass, R. Sunstein (2019). NUDGE Improving Decisions about Health, Wealth and Happiness. Yale University Press, New Haven & London. *IASSI-Quarterly*. 38 (1), 154-164. [in English].
6. Shiller, R. J. (2015). Irrational exuberance: Revised and expanded third edition. Irrational exuberance. Princeton university press, 392 p. [in English].
7. Baron, J. (2023). Thinking and deciding. Cambridge University Press, 548 p. [in English].
8. Baron J. (2005). Rationality and intelligence. Cambridge University Press, 308 p. [in English].
9. Ariely, D. (2021). Передбачувана ірраціональність [Presumed irrationality]. Vydavnytstvo Staroho Leva, 296 p. [in Ukrainian].
10. Akerlof, G. A., Shiller, R. J. (2010). Animal spirits: How human psychology drives the economy, and why it matters for global capitalism. Princeton university press, 264 p. [in English].
11. Kay, J., King, M. (2020). Radical uncertainty: Decision-making beyond the numbers. WW Norton & Company, 528 p. [in English].
12. Ariely, D. (2009). The end of rational economics. *Harvard business review*, 87 (7-8), 78-84. [in English].
13. Kahneman, D., Tversky, A. 1984. Choices, Values, and Frames. *American Psychologist*, 39, 341-350. [in English].

14. Charles, S. T., Lodge, M. (2006). Motivated Skepticism in the Evaluation of Political Beliefs. *American Journal of Political Science*, 50 (3), 755-769. [in English].
15. Soon, C., Goh, S. (2018). Fake news, false information and more: countering human biases. Institute of Policy Studies, National University of Singapore. Working paper, 31. Retrieved from https://lkyspp.nus.edu.sg/docs/default-source/ips/ips-working-paper-31_fake-news-false-information-and-more_260918.pdf. [in English].
16. Maknickienė, N., Masėnaitė, J., Stasytytė, V., Martinkutė-Kaulienė, R. (2021). Investigation of the herding and contrarian behaviour of investors. *International scientific conference "Contemporary issues in business, management and economics engineering 2021"*, Vilnius, Lithuania: Vilnius Gediminas Technical University, 303-312. [in English].
17. Ariely, Dan (2008). Predictably Irrational: The Hidden Forces That Shape Our Decisions. Harper Collins, 304 p. [in English].
18. Baravalle, L. (2018). The (Dis) Unity of Cultural Evolutionary Theory: Tim Lewens (2015) Cultural Evolution: Conceptual Challenges. Oxford University Press, Oxford. ISBN: 978-0-19-967418-3, 205 h. *Science & Education*, 27 (1), 225-231. [in English].
19. Davis, J. B. (2011). Identity Economics: How Our Identities Shape Our Work, Wages, and Well-Being, George A. Akerlof and Rachel E. Kranton, Princeton University Press, vi+ 185 p. *Economics & Philosophy*, 27, 331-338. [in English].
20. Kahneman, D., Sibony, O., Sunstein, C. R. (2021). Noise: A flaw in human judgment. Hachette UK. [in English].
21. Semaniuk, V. Z. (2018). Informatsiyana teoriya obliku v postindustrialnomu suspilstvi: monohr. [Information theory of accounting in the post-industrial society: monograph]. Ternopil: TNEU, 392 p. Retrieved from <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37223/1/>. [in Ukrainian].

Статтю отримано 15 червня 2024 р.

Article received June 15, 2024.